

մը, որ ներկայացնէ Սփիւռքին իսկապէս բոլոր մտաւորականութիւնը, առանց կուսակցական կամ քաղաքական նկատումներու, օգտակար պիտի կրնայ ըլլալ այս մասին:

Անշուշտ, արտասահմանի մէջ, իր որոշումները պարտադրիչ ընելու միջոցը չի կրնար ունենալ նման ժողով մը՝ ինչքան ալ արդար ու հիմնական ըլլան անոնք, եւ ինչքան ալ բառերու փոխառութեան նման անմեղ խնդիրներ միայն չօշափող: Բայց եթէ ժողովին մասնակցողները ներկայացնեն բոլոր կարեւոր թերթերն ու մամուլը, կրթական հաստատութիւնները, եւ հոն գտնուին նաեւ չըջանալ ներկայացընող դրաքէտներ, ու ամէնքը յանձնառու ըլլան առնուած որոշումները գործադրելու, կը խորհիմ թէ հարցը փրկարգադրութիւնը ստացած կրնայ նկատել:

Դեռ կայ ուղղադրական հարցն ալ:

Բայց ասիկա ներկայ յօդուածին մաս չի կազմեր:

Այս խնդիրները լեզուական, դրական ըլլալուն համար, անկարելիոր նկատուելու չեն: Ազգապահպանութիւն կը սատարէ լեզուն՝ որպէս փական աղբակ: Մեր սերունդը պատասխանատու դեր մը ունի: Գրող սերունդը մանաւանդ: Ո՛վ պիտի ըլլայ առաջին դրօշը պարզողը այս մասին, համերաշխութեան եւ համագործակցութեան սրբազան հրաւերով: Բոլորին ըսելու համար, մանաւանդ. — « Ո՛վ որ կը սիրէ հայ լեզուն, թող ինծի հետեւի »:

Բայց այս մէկը պէտք է խօսի համայն հայ ազգին սրտին, առանց խտրութեան, առանց որեւէ խտրութեան, առանց որեւէ յետին նպատակի, հայ լեզուն միասնականութեան ու գեղեցկութեան ծառայելու միակ մտածումով:

ՍՏԵՓԱՆ ՇԱՀՊԱՋ

Աղեքսանդրիա

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ ԱԼ ՄԵՐ ԿՈՂՄԷ

Զվարճացնելով հանդերձ մեր յարգելի յօդուածագիրին՝ Պր. Ստեփան Շահապաղի բոլոր վարկածները, պիտի փախաքէինք որ ուրիշներ ալ իրենց կարծիքը յայտնեն այժմէական եւ շատ կարեւոր այս հարցին նկատմամբ: Սիրով պիտի տրամադրենք մեր սիւնակները նման ուսումնասիրութիւններու շարքի մը, խնդրելով սակայն մեր յարգող աշխատակիցներէն՝ որ աւելի ամփոփ եւ կոտ ոճով յայտնեն իրենց գաղափարը:

Մանրամասնելով, Պր. Շահապաղի յօդուածին նկատմամբ՝ կ'անդրադարձնենք որ անտեղի է յարձակումը երգահան եւ ուսումնապետ բառերու դէմ: Երգ բառը այդտեղ չէ առնուած chantի իմաստով, այլ՝ իբր նուագ, ընդհանուր իմաստով մը: Երգահան բառը նոր բառ ալ չէ. այլ շատ հին է, Ե. դարէն: Թողունք որ՝ երգահանը շատ աւելի կը համապատասխանէ գաղափարին՝ քան compositeur:

Գալով ուսումնապետ բառին, շատ լաւ կը համապատասխանէ Préfet des étudesի. այդ ձևով ալ նշանակուած է ար-

դէն Հ. Գ. Պայեանի բառարանին մէջ (1926): Հետեւաբար աւելորդ կը նկատենք Պր. Շահապաղի հանած վէճը:

Նկատմամբ ուսուցչապետ բառին, որոշ չափով իրաւունք ունի Պր. Շահապաղ. սակայն նկատելու է որ միեւնոյն առարկութիւնը կրնանք հանել վարժապետ բառին նկատմամբ ալ: Յետոյ չէ կարելի բնազանցական ճշգրտութիւն պահանջել՝ բառակերտութեան մէջ:

Իսկ վատ բառի իմաստի տարբերակներուն մասին բոլորովին անտեղի է Պր. Շահապաղի դիտողութիւնները: Արեւելահայ եւ արեւմտահայ բարբառներու մէջ քիչ են այն բառերը՝ որոնք տարբեր իմաստներով կը կիրարկուին: Ասոնք բարբառային պահանջներ են:

Գալով կաճառի նման յանձնախումբին, Պր. Շահապաղ չափազանց սեղմած է անոր դործունէութիւնը՝ լոկ տառադարձութեան կամ ուղղադրութեան մարդին մէջ սահմանափակելով:

Իսկ նիւթէն բոլորովին դուրս է՝ օտար մտածելակերպով հայերէն գրելու պարագան:

Խմբ.

ԱԶՔԵՐԸ

Ծաւի եւ կամ սեւ, սիրուած ու աղուոր,
Անհամար աչքեր տեսած են Արփին:
Այժմ կը նիւհեն տապաններու խոր,
Արեւը սակայն կ'եւէ վերըստին:

Գիշերներն անոյ՜ քան թէ ցերեկներ,
Սխրաւետած են աչքեր անհամար:
Եւ հոյլն աստղերու կը փաթիլի դեռ,
Մինչ աչքն արդէն ըստուերով՝ խաւա՛ր:

Ա՛հ, թէ կորսուած ըլլան ակնարկնի՞ն...:
Ո՛չ, ո՛չ, հընար չէ՛ այդ ամենեւին:
Անոնք դարձած ետ, այլո՛ւր կը նային.
Հոն՝ զոր կ'անուանեն Անտեսանելի՛ն:

Ինչպէ՛ս աստղերն որ՝ հակած թէեւ վար,
Մեզ կը թողուն, այլ ծոցն են կամարին,
Այդ նայուածքներն ալ ունին լուսամար.
Բայց իբաւ չէ՛ թէ անոնք կը մեռնին:

Ծաւի եւ կամ սեւ, սիրուած ու աղուոր,
Աչքեր բացուած են Արփին լուսաւէտ:
Անդիլի կողմը, շիրիմներուն խոր,
Փակուած աչքերը կը տեսնեն յաւէտ...:

ՍԻԻԼԼԻ ԲՐԻԻՏՈՄ

Թարգմ. ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌԻ